

HISTORISCHE KANTTEKENINGEN

Ieder Amerikaans schoolkind kent de naam Thomas Jefferson, de architect en opsteller van de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring, de man die een natie hielp verrijzen uit een allegaartje van koloniën in de Nieuwe Wereld. Er zijn de afgelopen twee eeuwen boekdelen over de man volgeschreven, maar van alle Founding Fathers blijft hij tot op de dag van vandaag door mysterie en contradicties omgeven.

Zo werd pas in 2007 een tussen zijn papieren begraven gecodeerde brief eindelijk gekraakt en ontcijferd. De brief was in 1801 naar Jefferson gezonden door zijn collega bij de American Philosophical Society – het Amerikaans Filosofisch Genootschap, een denktank uit het koloniale tijdperk die wetenschap en academisch debat stimuleerde. Deze club had een bijzondere belangstelling voor twee onderwerpen: het ontwikkelen van niet te kraken codes en het onderzoeken van mysteries rond de inheemse stammen die de Nieuwe Wereld bevolkten.

Jefferson was op het obsessieve af gefascineerd door de indiaanse cultuur en geschiedenis. In zijn huis in Monticello verzamelde hij een collectie tribale artefacten die zich kon meten met die van de toenmalige musea (een collectie die na zijn dood op mysterieuze wijze is verdwenen). Vele van deze indiaanse relieken waren hem toegezonden door Lewis en Clark, tijdens hun befaamde expeditie door Amerika. Maar wat velen niet weten, is dat Jefferson het Congres in 1803 een geheime boodschap over de expeditie van Lewis en Clark toestuurde.

Die boodschap onthulde het ware, verborgen doel achter de reis door het Westen.

In de volgende pagina's zul je dat doel leren kennen. Want aan de stichting van Amerika kleeft een geheime geschiedenis waar slechts weinigen weet van hebben. Een geschiedenis die niets van doen heeft met vrijmetselaars, tempelridders of buitenissige theorieën. In feite hangt er, open en bloot, een aanwijzing in de rotunda van het Capitool in Washington D.C. In die nobele hal hangt het beroemde schilderij *Declaration of Independence* van de hand van John Turnbull, een werk dat tot stand kwam onder toezicht van Jefferson. Het beeldt alle mannen af die dat roemruchte document ondertekenden – maar wat weinigen opmerken is dat Turnbull vijf extra mannen op dat schilderij afbeeldde, mannen die de Onafhankelijkheidsverklaring nooit ondertekenden. Waarom? En wie waren zij?

Voor antwoorden, lees verder.

WETENSCHAPPELIJKE KANTTEKENINGEN

De volgende grote sprong op het terrein van wetenschap en industrie in dit nieuwe millennium is in één woord samen te vatten: nanotechnologie. Kort gezegd betekent dit fabricage op atomair niveau, op het niveau van één miljardste van een meter. Wil je een idee krijgen hoe klein dat is, kijk dan maar eens naar de punt aan het eind van deze zin. Wetenschappers van Nanotech.org zijn erin geslaagd reageerbuisjes te bouwen die zo piepklein zijn dat er driehonderd miljard in die ene punt passen.

En die nanotechnologische industrie maakt een explosieve groei door. Volgens schattingen zal er in de Verenigde Staten, alleen dit jaar al, voor zeventig miljard dollar aan nanotechproducten worden verkocht. Nanoproducten zijn overal te vinden: tandpasta, zonnebrandmiddelen, taartglazuur, bijtringen, sportsokken, cosmetica, medicijnen, zelfs Olympische bobsledes. Momenteel bevatten zo'n tienduizend producten nanodeeltjes.

Wat is de keerzijde van zo'n groei-industrie? Deze nanodeeltjes kunnen ziekte verwekken en zelfs tot de dood leiden. Wetenschappers aan University of California, Los Angeles, hebben ontdekt dat nanotitaniumoxide (dat in zonnebrandmiddelen voor kinderen en vele andere producten voorkomt) op genetisch niveau schadelijk is voor dieren. Koolstofnanobuisjes (die aanwezig zijn in duizenden alledaagse producten, inclusief veiligheidshelmen voor kinderen) stapelen zich op in de longen en hersenen van ratten. Ook gebeurt er allerlei vreemds en

onverwachts op dit minuscule niveau. Neem bijvoorbeeld aluminiumfolie. Het is onschuldig genoeg en handig om kliekjes in te verpakken, maar breek het af tot nanodeeltjes en het wordt explosief.

Het is een nieuw en ongetemd terrein. Er zijn momenteel geen regels voor het etiketteren van nanoprodukten, geen verplichte veiligheidsstudies voor producten die nanodeeltjes bevatten. Maar er kleeft een nog duisterder kant aan deze industrie. Deze technologie heeft een geschiedenis die verder teruggaat dan de twintigste eeuw – véél verder. Wil je uitvinden waar dit allemaal begon en de duistere wortels van deze ‘nieuwe’ wetenschap ontdekken... lees dan verder.

Herfst 1779 Kentucky Territorium

De schedel van het monster werd langzaam onthuld.

Een stuk van een vergeelde slagtang stak omhoog uit de donkere aarde.

Twee bemodderde mannen zaten op hun knieën in het zand, aan weerszijden van de vers gegraven kuil. Een van hen was Billy Prestons vader, de andere zijn oom. Naast hen stond Billy nerveus op een knokkel te bijten. Hij was twaalf en had gesmeekt om mee te mogen op deze reis. In het verleden was hij altijd in Philadelphia achtergelaten bij zijn moeder en zijn jongere zusje Nell.

Hij gloeide van trots dat hij hier zelfs maar mocht staan.

Maar op dit moment ging dat gevoel gepaard met een steek van angst.

Misschien kwam het door de zon, die laag boven de horizon hing en een grillig web van schaduwen over het kampement wierp. Of misschien zat het hem in de beenderen die ze de hele week aan het opgraven waren.

Er schaarden zich nog meer mensen omheen: de zwarte slaven die met keien en aarde sjouwden, de keurig geklede geleerden met hun met inkt bevlekte vingers, en niet te vergeten de geheimzinnige Franse wetenschapper Archard Fortescue, de leider van deze expeditie in de wildernis van Kentucky.

Laatstgenoemde – met zijn lange, magere lijf, koolzwarte haar en diepliggende ogen – joeg Billy angst aan. De man deed hem denken

aan een begrafenisondernemer in zijn zwarte jas en vest. Billy had gefluisterde geruchten gehoord over de uitgemergelde figuur: dat hij lijken ontleedde, dat hij er experimenten op uitvoerde, dat hij naar verre uithoeken van de wereld reisde om geheimzinnige artefacten te verzamelen. Er werd zelfs gezegd dat hij ooit had meegewerkt aan het mummificeren van een overleden collega-geleerde, een man die zijn lichaam ter beschikking had gesteld en zijn onsterfelijke ziel op het spel had gezet voor een dergelijke macabere onderneming.

Maar de Franse wetenschapper was in het bezit van geloofsbrieven die er niet om logen. Niemand minder dan Benjamin Franklin had hem uitgenodigd zich aan te sluiten bij een nieuwe wetenschappelijke groep, het Amerikaanse Genootschap ter Bevordering van Nuttige Kennis. Kennelijk had hij in het verleden indruk gemaakt op Franklin, al wist niemand precies waarom. Bovendien stond de Fransman op vertrouwelijke voet met de nieuwe gouverneur van Virginia, de man die hen allen naar deze vreemde plek had gestuurd.

Daarom waren ze nog steeds hier – en al heel lang.

In de voorbije weken had Billy het omringende gebladerte langzaam van kopergeel naar vuurrood zien verkleuren. De laatste dagen was het vroeg in de ochtend gaan vriezen. 's Nachts rukten herfstwinden de bladeren van de bomen, kale takken achterlatend die naar de hemel krabden. Aan het begin van elke dag moest Billy massa's bladeren van het opgravingsterrein vegen en bijeenharken. Het was een constant gevecht, alsof het bos steeds opnieuw probeerde te begraven wat zojuist aan het zonlicht was blootgesteld.

Ook nu stond Billy met de strobezem in de hand terwijl hij toekeek hoe zijn vader – gekleed in een bemodderde werkbroek, zijn hemdsmouwen opgerold tot de ellebogen – het laatste zand van de begraven schat verwijderde.

'Voorzichtig aan nu...' waarschuwde Fortescue met zijn zware accent. Hij sloeg de slippers van zijn jas naar achteren en boog zich voorover, met één vuist op zijn heup, de andere hand op een bewerkte houten wandelstok.

Bij de onuitgesproken neerbuigendheid in de woorden van de Fransman gingen Billy's haren overeind staan. Zijn vader kende alle bossen, van de laag liggende kustgebieden van Virginia tot de verre uithoeken van Kentucky, beter dan welke man ook. Al voor de oorlog had zijn vader in deze contreien op pelzen gejaagd en handelgedreven met de indianen. Hij had zelfs een keer Daniel Boone ontmoet.

Desondanks zag Billy dat zijn vaders handen beefden terwijl hij borstel en troffel hanteerde om de schat uit het vette bosleem te bevrijden.

‘Ja hoor,’ sprak zijn oom opgewonden. ‘We hebben hem gevonden.’

Fortescue tekende zich donker af boven de geknielde mannen. ‘*Naturellement*. Natuurlijk is hij hier begraven. Bij de kop van het serpent.’

Billy wist niet wat ze zochten; alleen zijn vader en zijn oom hadden de verzegelde brieven van de gouverneur aan de Fransman gelezen. Maar hij wist wat Fortescue met ‘het serpent’ bedoelde.

Billy keek weg van de kuil en liet zijn blik over het terrein dwalen. De opgravingen vonden plaats in een aarden heuvel die zich in grote kronkels door het bos slingerde. Deze twee meter hoge en eens zo brede wal liep over een afstand van niet minder dan zeshonderd meter door het beboste, zacht glooiende landschap. Al met al leek het alsof hier ooit een reuzenslang was gestorven en ter plekke begraven.

Billy had al eerder over dit soort heuvels gehoord. Van wallen zoals deze, samen met vele andere door de mens opgeworpen heuvels, waren er ettelijke in de wildernis van de Amerika's. Zijn vader beweerde dat ze waren opgeworpen door de reeds lang verloren voorouders van de inheemse wilden – dat het heilige indiaanse grafterpen waren. Men zei dat de wilden zelf geen herinnering bewaarden aan de oude heuvelbouwers, alleen mythen en legenden. Maar er gingen nog steeds verhalen rond over verloren beschavingen, oude koninkrijken, geesten, ijselfijke vervloeking en – hoe kon het anders – begraven schatten.

Billy kwam wat dichterbij toen zijn vader de vondst blootlegde. Die was gewikkeld in iets wat leek op een dikke dierenhuid waarvan de zwarte, grove vacht nog steeds intact was. Er steeg een muskusachtige geur uit op – een zware mengeling van leem en beest – die zelfs de geur van hertenstoofpot boven de naburige kookvuren verdrong.

‘Bizonhuid,’ stelde zijn vader vast, met een blik omhoog naar Fortescue.

De Fransman knikte dat hij kon doorgaan.

Met beide handen pelde zijn vader voorzichtig een flap van de huid weg om te onthullen wat hier eeuwenlang verborgen had gelegen.

Billy hield zijn adem in.

Sinds de stichting van deze landen waren vele indiaanse heuvels opgegraven en geplunderd. Het enige wat er was gevonden, waren de begraven beenderen van de doden, samen met een paar pijlpunten, schilfen van huid en scherven van indiaanse potten.

Dus waarom was deze plek zo belangrijk?

Na twee maanden van nauwgezet landmeten, karteren en graven had Billy nog steeds geen flauw benul waarom ze juist naar deze plek waren gestuurd. Net als de plunderaars van andere grafterpen konden zijn vader en zijn team als enige oogst van hun noeste arbeid slechts een verzameling indiaanse aandenkens en artefacten tonen: bogen, pijl-kokers, speren, een enorme kookpot, een paar met kralen versierde moccasins, een fijn afgewerkte hoofdtooi. En natuurlijk hadden ze botten gevonden. Duizenden en nog eens duizenden botten. Schedels, ribben, beenbotten, bekkens. Hij had Fortescue horen schatten dat hier minstens honderd mannen, vrouwen en kinderen begraven moesten zijn.

Het was een gigantisch karwei om alles te verzamelen en catalogiseren. Ze hadden er helemaal tot het begin van de winter over gedaan om van één uiteinde van de kronkelende wal naar de andere toe te werken en, ziftend en speurend door zand en keien, de indiaanse grafheuvel laag voor laag bloot te leggen – totdat ze, zoals de Fransman het zei, de kop van het serpent hadden bereikt.

Zijn vader vouwde de bizonhuid open. Alle teamleden haptten naar adem. Zelfs Fortescues adem stakte.

Aan de binnenkant van de geprepareerde huid was een roerige veldslag getekend. Gestileerde figuren van mannen draafden te paard over de huid, vele met schilden. Speren staken toe in spatten rode verf. Pijlen vlogen in het rond. Billy zwoer dat hij het gejoel en de oorlogskreten van de wilden kon horen.

Fortescue nam het woord terwijl hij neerknielde en zijn hand boven de afbeelding hield. ‘Ik heb zulk handwerk eerder aanschouwd. De inheemsen plachten de bizonhuid te looien met een pap van de hersenen van het beest. Vervolgens brachten ze hun pigment aan met een uitgehold stuk bot van zijn eigen gebeente. Maar, *mon Dieu*, nooit eerder heb ik een meesterwerk als dit gezien. Kijk hoe elk paard weer anders is, hoe gedetailleerd de uitdossing van iedere krijger is geschilderd.’

De hand van de Fransman verschoof en bleef hangen boven wat de huid al deze jaren had beschermd. ‘En zoiets als dit heb ik nog nooit gezien.’

De schedel van het monster werd onthuld; de afgebroken slagstanden van het beest, die uit het in huid gewikkelde pakket hadden gestoken, hadden ze al eerder opgegraven. De schedel, nu blootgesteld aan het daglicht, was zo groot als een kerkklok. En net als de bizonhuid was het bot van de schedel gedecoreerd – een schildersdoek geworden voor

een onbekende prehistorische kunstenaar.

Op het oppervlak waren figuren en vormen in het bot gekerfd, en met zulke stralende kleuren ingevuld dat het leek alsof de verf nog nat was.

Billy's oom zei vol ontzag: 'De schedel. Het is een mammoet, niet-waar? Zoals er bij Big Salt Lick gevonden zijn.'

'Nee. Een mammoet is het niet,' zei Fortescue. Hij wees met de punt van zijn wandelstok. 'Kijk maar naar de kromming en de lengte van de slag tanden, de reusachtige afmeting van zijn kiezen. De anatomie en bouw van de schedel verschillen van die van de mammoetspecimens van de Oude Wereld. Resten zoals deze – uniek voor de Amerika's – zijn geherclassificeerd als een nieuwe soort, een beest dat "mastodont" wordt genoemd.'

'Het zal me een zorg zijn hoe het genoemd wordt,' merkte zijn vader met kracht op. 'Is dit de juiste schedel of niet? Dáár gaat het mij om.'

'Er is maar één manier om daar achter te komen.'

Fortescue stak zijn hand uit en streek met zijn wijsvinger over de benige kruin van de schedel. Zijn vingertop verdween in een gat dicht bij de achterkant. In de loop der jaren had Billy genoeg herten- en konijnenkadavers schoongemaakt om te weten dat het gat er te netjes uitzag om natuurlijk te zijn. De Fransman stak er een vinger in en trok.

Nogmaals ging er een schok door de kring van omstanders. Verscheidene slaven deinsden vol afgrijzen terug. Billy's ogen sperden zich open: de bovenkant van de schedel van het monster spleet in twee helften en ging open als de deurtjes van een kabinet. Met hulp van Billy's vader trok Fortescue de twee delen van de schedel voorzichtig van elkaar – elk twee duim dik en zo groot als etensborden.

Zelfs in het magere zonlicht lichtte de binnenzijde van de schedel stralend op.

'Goud,' bracht zijn oom geschokt uit.

De gehele binnenkant van de schedel was bekleed met het edelmetaal. Fortescue streek met een vinger over het inwendige oppervlak van een van de schedelhelften. Pas nu zag Billy het onregelmatige reliëf van het gouden oppervlak. Het zag eruit als een ruwe kaart, met gestileerde bomen, gegraveerde bergen en bochtige rivieren. In het oppervlak waren ook tekens gekrast, die letters zouden kunnen zijn.

Terwijl hij zich nieuwsgierig vooroverboog, hoorde hij Fortescue vol ontzag en met een vleug van angst één woord mompelen. 'Hebreeuws.'

Nadat hij van de eerste schok was bekomen, sprak zijn vader ter hoogte van Billy's elleboog: 'Maar verder is de schedel leeg.'

Fortescue richtte zijn aandacht op de open holte van het met goud beklede schedelbot. Die was groot genoeg om een pasgeboren baby in te leggen, maar zoals zijn vader had opgemerkt, was ze leeg.

Fortescue bestudeerde de holte. Zijn gezicht stond ondoorgrondelijk, maar aan zijn ogen zag Billy dat zijn geest op onpeilbare berekeningen en speculaties maalde.

Wat hadden ze verwacht te vinden?

Fortescue richtte zich op. 'Sluit hem weer. Hou hem gewikkeld in de huid. Zorg dat hij binnen een uur klaar is voor transport naar Virginia.'

Niemand sprak hem tegen. Als het nieuws zich verspreidde dat hier goud was gevonden, zou het terrein zeker worden geplunderd. In de loop van het volgende uur, terwijl de zon achter de einder verdween en toortsen werden ontstoken, werkten mannen snel om de enorme schedel vrij te maken. Een huifkar werd in gereedheid gebracht, paarden werden ingespannen. Billy's vader, zijn oom en de fransoos zaten een groot deel van die tijd met hun koppen bij elkaar.

Billy kwam stilletjes dichterbij om hun gesprek af te luisteren, onder het mom druk in de weer te zijn met zijn bezem. Toch waren hun stemmen te zacht om meer dan een paar woorden op te vangen.

'Het zou genoeg kunnen zijn,' zei Fortescue. '... een plek om te beginnen. Als de vijand hem eerder vindt dan wij, zal jullie jonge unie tot mislukking gedoemd zijn nog eer zij is begonnen.'

Zijn vader schudde zijn hoofd. 'In dat geval kan hij misschien het best onmiddellijk worden vernietigd. Laten we een vuur maken. Het bot tot as verbranden, het goud tot slak smelten.'

'Zover zou het kunnen komen, maar een dergelijke beslissing laten we aan de gouverneur over.'

Zijn vader leek op het punt te staan de Fransman tegen te spreken, maar toen zag hij Billy in de buurt rondhangen. Hij draaide zich om, stak zijn hand op en opende zijn mond om Billy weg te sturen.

Die woorden kwamen er nooit.

Voordat zijn vader iets kon zeggen, spoot er een fontein van bloed uit zijn keel. Hij viel op zijn knieën en greep naar zijn hals. Een pijlpunt stak uit onder zijn kaak. Bloed droop van zijn vingers en borrelde van zijn lippen.

Billy vloog op zijn vader af en veranderde in één gruwelijk moment

van een jongeman weer in een kind. 'Pappa!'

Verdoofd door de schok kon hij niets meer horen. De wereld kromp tot ze slechts zijn vader omvatte, die vol pijn en spijt naar hem terugstaarde. Toen schokte zijn vaders lichaam, keer op keer, en viel naar voren. Zijn rug was bezaaid met veren. Achter het lichaam zag Billy zijn oom op zijn knieën zakken, met zijn hoofd slap omlaag. Een speer had hem van achteren recht door zijn borstkas gekliefd. De punt was begraven in het zand en de schacht hield het dode lichaam nog half overeind.

Voordat Billy kon begrijpen wat hij zag, wat er gebeurde, werd hij van opzij door iets geraakt – niet door een pijl of een speer, maar door een arm. Hij sloeg tegen de grond en rolde verder. Door de klap werd hij zich weer in volle hevigheid bewust van de wereld om hem heen.

Kreten vulden zijn oren. Paarden hinnikten in paniek. Schaduwen dansten te midden van fakkels terwijl tientallen mannen slaags raakten of worstelend over de grond rolden. Overal om hem heen floten pijlen door de lucht, begeleid door woeste kreten.

Ze werden aangevallen door indianen.

Billy wilde overeind komen, maar hij lag vastgepind onder de Fransman. Fortescue siste in zijn oor. 'Blijf liggen, jongen.'

De Fransman rolde van hem af en sprong op toen een halfnaakte wilde, het gezicht beschilderd tot een afschrikwekkend rood masker, op hem af vloog met een bijl hoog geheven. Fortescue verdedigde zich met zijn enige wapen, hoe mager het ook leek – zijn wandelstok.

Terwijl het stuk bewerkt eikenhout opzwaaide naar de aanvaller, spleet het dicht bij het handvat. Een huls van hout vloog van de punt van de wandelstok en onthulde een verborgen zwaard. De lege huls raakte de wilde tegen het voorhoofd en brak het elan van zijn aanval. Fortescue maakte er gebruik van om uit te halen en de belager in de borst te steken.

Een schorre kreet volgde. Profiterend van de vaart van de wilde haalde Fortescue hem onderuit en liet hem naast Billy op de grond vallen.

De Fransman rukte zijn zwaard los. 'Hierheen, jongen!'

Billy gehoorzaamde. Het was het enige wat zijn verstand toeliet. Hij had geen tijd om na te denken. Hij krabbelde overeind, maar een hand greep zijn arm. De bebloede inboorling had zich een beetje opgericht en probeerde hem vast te houden. Billy rukte zijn arm los.

De indiaan viel terug op de grond. Waar de hand zijn mouw had gegrepen, bleef een streperige rode afdruk van een hand achter. Geen bloed, besefte Billy in een flits.